

KS. FELIKS GRYGLEWICZ

CZASOPISMA BIBLIJNE

Tematy biblijne są poruszane, omawiane i dyskutowane przede wszystkim w czasopismach teologicznych i archeologicznych. Zestawienie tych czasopism, w których spotyka się artykuły biblijne, podają w każdym roku: „Biblica” (Elenchus bibliographicus biblicus) oraz „Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete”¹. Tutaj podajemy wykaz i omówienie tych czasopism i wydawnictw seryjnych, które całkowicie albo w głównej mierze zajmują się problematyką biblijną². Ścisłe jednak rozgraniczenie czasopism biblijnych od teologicznych i archeologicznych, a nadto duszpasterskich — nie zawsze jest możliwe.

Abhandlungen des Deutschen Palästina-Vereins

Zob. „Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins”.

Abhandlungen zur Theologie des Alten und Neuen Testaments (ATANT)

Seria prac wychodząca pod redakcją profesorów W. Eichrodta i O. Cullmanna od 1942 r. w Zwingli-Verlag (Zürich, Cramerstr 15—17).

Acta Seminarii Neotestamentici Upsaliensis, (ASNU)

Zob. Coniectanea Biblica.

[Der] Alte Orient

Czasopismo wydawane przez Vorderasiatische Gesellschaft w latach 1903—1945 w Lipsku, a zajmujące się głównie problematyką związaną ze Starym Testamentem. Obok „[Der] Alte Orient” wydawano od 1924 r. serię prac „Beihefte zum Alten Orient. Darstellungen aus der Geschichte und Kultur des Altes Orients”.

Alttestamentliche Abhandlungen

Seria prac katolickich, w latach 1909—1940 wydawana u Aschendorfa w Münster i. W. Redakcję tej serii prowadził prof. J. Nickel.

Am Tisch des Wortes

Seria zeszytów, które podają opracowane przez różnych autorów teksty biblijne czytane podczas mszy św. — dla użytku kaznodziejów, katechetów, prowadzących

¹ Ks. E. D[ą b r o w s k i], *Czasopisma biblijne*, [W:] *Podręczna encyklopedia biblijna*, Poznań 1959, t. 1, s. 248—251; G. S. G l a n z m a n — J. A. F i t z m a y e r, *An Introductory Bibliography for the Study of Scripture*, Westminster 1962, s. 3—12; ks. K. R o m a n i u k, *Wprowadzenie metodologiczne do Nowego Testamentu* (Sprawy Biblijne, 18), Poznań 1966, s. 17—18.

² Przy częściej spotykanych czasopismach lub seriach wydawniczych po tytule znajduje się skrót, jakiego używa „Elenchus Bibliographicus Biblicus” i „Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete”.

godziny biblijne oraz dla pogłębienia życia duchowego. Redakcję „Am Tisch des Wortes” prowadzą oo. benedyktyni z Beuron, pismo wydaje Katholische Bibelwerk, Stuttgart (Silberburgstr 121 A).

Analecta Biblica (AnBib)

Zob. „Biblica”.

Analecta Lovaniensia. Biblica et Orientalia (ALBO, Anlov)

Zob. „Recherches Bibliques”.

Analecta Orientalia

Zob. „Biblica”.

Angelos

Czasopismo, które było wydawane pod redakcją prof. J. Leipoldta w latach 1925—1932 w Lipsku. Wydano 4 zeszyty. Czasopismo to z punktu widzenia historii religii zajmowało się wszystkim, co dotyczyło Nowego Testamentu, a przede wszystkim historią okresu i tym kręgiem kulturowym, w którym Nowy Testament zaistniał. Obok „Angelos” wyszły 4 zeszyty „Beihefte zur Angelos” oraz „Angelos Lehrbücher”.

Annual of the American School of Oriental Research (AASOR)

Wychodzi w New Haven (93A, Yale Station) od r. 1919—1920, a omawia te wykopaliska, które wyjaśniają lub ilustrują teksty biblijne. Redaktorem „Annual” jest obecnie prof. G. W. van Beek.

Arbeiten zur Geschichte des Urchristentums. Neutestamentliche Abteilung

Wydawano od 1918 do 1920 r. w Lipsku.

Arbeiten zur Neutestamentlichen Textforschung

Seria prac wydawanych przez Institut für neutestamentliche Textforschung der westfälischen Wilhelms-Universität, Münster (Westf.), który prowadzi prof. K. Aland. Prace publikuje wydawnictwo W. de Gruyter w Berlinie.

Archiv für Wissenschaftliche Erforschung des Alten Testaments

Czasopismo wydawane w Halle. Wyszły 3 zeszyty w latach 1867—1869.

Archivio di Letteratura Biblica e Orientale

Czasopismo wydawane w Turynie. Wyszło 6 zeszytów w latach 1879—1884.

Assemblées du Seigneur (AssSeign, AS)

Seria tematycznych zeszytów, które podają opracowane przez różnych autorów teksty biblijne czytane podczas mszy św. — dla użytku kaznodziejów, katechetów, prowadzących godziny biblijne oraz dla pogłębienia życia duchowego. Redakcję „Assemblées du Seigneur” prowadzą oo. benedyktyni z opactwa św. Andrzeja w Bruges łącznie z profesorami Seminarium Duchownego w Lille.

Atti della Settimana Biblica

Zob. „Rivista Biblica” (Italiana).

Aus der Geschichte der lateinischen Bibel

Seria rozpraw związanych z pracami nad wydaniem tekstu Vetus Latina. Prace te prowadzi międzywyznaniowy instytut mieszczący się w klasztorze oo. benedyktynów w Beuron, a kierowany przez B. Fischera. Prace te wychodzą w wydawnictwie Herdera we Fryburgu Br. od 1957 r.

Australian Biblical Review (AusBiR, ABR)

Katolickie pismo wydawane od 1951 r. przez Fellowship for Biblical Studies, University, Melbourne.

Beihefte zum Alten Orient

Zob. „Der Alte Orient”.

Beihefte zu Angelos

Zob. „Angelos”.

Beihefte zur Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft (BZAW)

Zob. „Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft”.

Beihefte zur Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft (BZNW)

Zob. „Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft”.

Beiträge zur Biblischen Landes-und Altertumskunde

Zob. „Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins”.

Beiträge zur Geschichte der Biblischen Hermeneutik (BGBH)

Seria prac wydawana od 1959 r. u J. C. B. Mohra w Tübingen.

Beiträge zur Geschichte der Neutestamentlichen Exegese

Seria prac, od 1954 r. wydawana u J. C. B. Mohra w Tübingen. Od 1959 r. serii nadano tytuł „Beiträge zur Geschichte der Biblischen Exegese”.

Beiträge zur Wissenschaft vom Alten und Neuen Testament (BWANT)

Seria prac wychodząca od 1908 r. pod redakcją: kiedyś prof. R. Kittla, później profesorów K. H. Rengstorfa i L. Rosta, w wydawnictwie W. Kohlhammera w Stuttgarcie. Tomy 1—36 w tytule o Nowym Testamencie nie wspominały. Wydawnictwo kilkakrotnie zmieniało numerację. Tomy Neue Folge 1—11 są tomami 26—36 całej serii; Dritte Folge 1—16 = t. 37—52 całości; Vierte Folge 1 = t. 53 całości; Fünfte Folge 1 wydano w 1960 r. jako 81 tom całości.

Bibbia e Oriente (BibOr)

Dwumiesięcznik, wydawany od 1959 r. z ramienia grupy biblistów z Mediolanu przez o. R. Rinaldiego (Genova, Piazza della Maddalena 11). Czasopismo to chętnie omawia tematy interesujące duszpasterzy oraz perykopy biblijne, które wykorzystuje liturgia kościelna. Obok czasopisma redakcja wydaje prace w seriach: „Sintessi dell'Oriente e della Bibbia”, „Quaderni della rivista Bibbia e Oriente”, „Letture della rivista Bibbia e Oriente”.

Bibel und Archäologie

Niedostępne.

Bibel und Deutsche Kultur

Zob. „Materialien zur Bibelgeschichte und Religiösen Volkskunde des Mittelalters”.

Bibel und Kirche (BiKi)

Organ Katholisches Bibelwerk w Niemczech (Stuttgart, Silberburgstr 121 A), wychodzi od 1946 r. pod redakcją O. Knocha. Każdy zeszyt „Bibel und Kirche” jest poświęcony innemu tematowi biblijnemu, z którym spotykamy się w Kościele i w życiu. Z czasopismem tym jest związana seria „Beihefte zur Bibelarbeit”.

Bibel und Leben (BiLeb)

Wydawane od 1960 r. w Patmos-Verlag w Düsseldorfie. Czasopismo to redagują profesorowie G. J. Botterweck i J. M. Nielen.

Bibel und Liturgie (BiLit)

Wydaje Volksliturgisches Apostolat und Bibelapostolat (Klosterneuburg bei Wien, Stiftsplatz 1). Czasopismo to zostało założone w 1926 r. przez o. Piusa Parscha. Obecnie jest ono dwumiesięcznikiem przeznaczonym dla duszpasterzy i czynnych w apostołacie ludzi świeckich, w którym poprzez kościelną liturgię i jej teksty patrzy się na teksty biblijne i ich treść.

Bibel und Volk

Seria prac wydawana przez Katholische Bibelwerk w Stuttgarcie (Silberburgstr 121 A).

Bibelforskaren

Czasopismo o nastawieniu praktycznym, wydawane w Sztokholmie jako kwartalnik od 1884 r., a jako dwumiesięcznik od 1913 r. Redaktorem „Bibelforskaren” był o. F. Myrberg, a od 1901 r. — E. Stave.

Bibelhefte zur Bibelarbeit

Zob. „Bibel und Kirche”.

Bibelhilfe für die Gemeinde. Neutestamentliche Reihe

Seria prac, którą pod redakcją E. Stange wydawał G. Schloßmann w Lipsku do 1939 r.

[Die] Bibelstunde

Broszury wydawane od 1936 r. w Mainz (M. Grünewald-Verlag).

Bibelwissenschaftliche Reiche

Seria prac, która od 1938 r. wychodzi w Katholisches Bibelwerk w Stuttgarcie (Silberburgstr 121 A).

Bible et Terre Sainte (BiTerS, BTS)

Przez artykuły i fotografie chce spopularyzować znajomość Ziemi św. i biblijnych problemów. Każdy zeszyt jest poświęcony innemu problemowi. Redakcja (R. Leconte, 22, Cours Albert I, Paris 8) bardzo dba o zewnętrzną szatę czasopisma, a w artykułach uwzględnia potrzeby duszpasterzy, katechetów i kółek biblijnych. „Bible et Terre Sainte” wychodziło 9, a obecnie wychodzi 10 razy w roku, od 1955 roku w Maison de la Bonne Presse (5, rue Bayard, Paris 8).

Bible et Vie Chrétienne (BiViChr)

Wychodziło od 1953 r. jako kwartalnik, a od 1959 r. wychodzi jako dwumiesięcznik. Redakcję prowadzi benedyktyńskie opactwo w Maredsous, administrację — firma Desclée De Brouwer (76 bis, rue des Saints-Pères, Paris 7). „Bible et Vie Chrétienne” jest czasopismem, które interesuje się doktryną i duchowym charakterem ksiąg Pisma św. oraz biblijnym duszpasterstwem.

Bible Society Record (BSR)

Dwumiesięcznik wychodzący od 1856 r., organ American Bible Society (Bible House, 450 Park Av., New York 22).

[The] Bible Today (BiTod)

Dwumiesięcznik popularyzujący problemy biblijne. Wychodzi od 1962 r. w Liturgical Press, St. John' Abbey, Collegville, Minnesota. Od 1967 r. z pismem tym są związane „Supplementary Studies”.

[The] Bible Translator (BiTrans)

Kwartalnik wydawany przez United Bible Societies w Londynie od 1950 r. pod redakcją prof. J. J. Kijne'a.

Biblia Revue

Czasopismo wychodzące od 1964 r. w języku esperanto. Interesuje się ono Biblią i archeologią. Redakcję prowadzi D. Broadribb (Univ. Melbourne), a administrację M. Lupacci (Ravenna, via Boccarini 80).

Biblica (Bib)

Kwartalnik, organ Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie (Piazza Pilotta 35, Roma 204). Poza badawczymi artykułami, ukazującymi się w językach: angielskim, francuskim, hiszpańskim, łacińskim, niemieckim i włoskim, oraz poza recenzjami „Biblica” podają wiadomości o Papieskim Instytucie Biblijnym i biblijnych sprawach w Kościele. Do 1967 r. z „Biblica” był złączony „Elenchus Bibliographicus Biblicus”, zawierający wykaz prac, które na tematy Biblii lub na tematy z nią związane gdziekolwiek się ukazały. Od 1968 r. „Elenchus Bibliographicus Biblicus” i „Elenchus Suppletorius”, umieszczane dotychczas w „Verbum Domini”, oddzieliły się od swych czasopism i utworzyły oddzielne czasopismo. „Biblica” wychodzą od 1920 r. i są czołowym pismem katolickiej egzegezy biblijnej³ o tendencjach konserwatywnych. Wydano spis artykułów drukowanych w latach 1920—1944. Artykuły o charakterze bardziej popularyzującym, a nadto najnowsze zdobycze biblijne i streszczenia najważniejszych artykułów z innych czasopism biblijnych, oraz materiały interesujące przede wszystkim duchowieństwo zajęte w duszpasterstwie, są umieszczane w „Verbum Domini” (VD). „Verbum Domini” jest redagowane po łacinie. Było początkowo, od 1921 do 1944 r., miesięcznikiem, po dwuletniej przerwie wznowione, od 1947 r. jest dwumiesięcznikiem. Wydano spisy artykułów umieszczonych w „Verbum Domini” za lata 1921—1934 i 1935—1952. Większe prace związane z Papieskim Instytutem Biblijnym ukazują się w seriach „Scripta Pontificii Instituti Biblici”, „Biblica et Orientalia” oraz „Analecta Biblica”. Prace o starożytnym Wschodzie i o jego stosunku do Pisma św. są wydawane w czasopiśmie „Orientalia” i w serii „Analecta Orientalia”.

Biblica et Orientalia (BibOrPont)

Zob. „Biblica”.

[The] Biblical Archaeologist (BA)

Kwartalnik wydawany od 1938 r. z ramienia The American Schools of Oriental Research w Jerozolimie i Bagdadzie, ostatnio przez E. F. Campbella, Jr. The „Biblical Archaeologist” wychodzi w New Haven, Conn. (93 A, Yale Station), a w sposób przystępny omawia te najnowsze wykopaliska, które coś wnoszą do zrozumienia Pisma św. W zeszytach 50 i 74 znajdują się indeksy materiałów umieszczonych w poprzednich 50 czy 70 zeszytach. Obok czasopisma wydawano od 1945 r. „Supplementary Studies”, a ponadto „The Biblical Archaeologist Reader”.

Biblical Research (BiRes)

Wychodzi od 1956 r. w Chicago.

Biblical Review

Wychodzi w Nowym Yorku.

Biblical World

Czasopismo wydawane od 1892 r. przez Uniwersytet w Chicago.

Biblioteca de Cultura Biblica

Zob. „Cultura Biblica”.

³ Wiele dawnych roczników „Biblica” ponownie przedrukowano.

Biblioteca di Studi Biblici
Zob. „Rivista Biblica” (Italiana).

Biblische Beiträge (BiBei)
Wydawane przez Schweizerische Katholische Bibelbewegung (Benzinger-Verlag, Einsiedeln).

Biblische Handbibliothek
Wydaje Kösel-Verlag w München od 1963 r.

Biblische Skizzen
Wydawane przez Schweizerische Katholische Bibelbewegung (Benzinger-Verlag, Einsiedeln).

Biblische Studien
4 zeszyty wydane w Dreźnie w latach 1842—1846 r.

Biblische Studien
Seria prac, którą w 1896 r. rozpoczął wydawać prof. O. Bardenhewer u Herdera we Fryburgu. Później redagowali je profesorowie J. Götsberger i J. Sickenberger. Seria wychodziła do 1930 r.

Biblische Studien
Seria, którą redagują: O. Weber, H. Gollwitzer i H. J. Kraus, a która wychodzi w Neukirchen.

Biblische Untersuchungen
Seria katolickich prac wydawana od 1967 r. u Pusteta w Regensburgu, którą redaguje prof. O. Kuss.

Biblische Zeit- und Streitfragen zur Aufklärung der Gebildeten
Seria drobnych prac, którą redagowali profesorowie J. Boehmer, F. Kropatschek oraz J. v. Walter we Wrocławiu. Reprezentowali oni egzegezę protestancką. Serię wydawano od 1905 r. w Berlinie. Od 1916 do 1925 r. seria ta miała tytuł „Zeit- und Streitfragen des Glaubens der Weltanschauung und Bibelforschung”.

Biblische Zeitfragen
Seria prac, która reprezentowała katolicki punkt widzenia. Redagowali ją profesorowie P. Heinisch, J. Nickel i I. Rohr. Seria wychodziła od 1908 do 1932 r., a wydawał ją Aschendorf w Münster i. W.

Biblische Zeitschrift (BZ)
Wychodził jako kwartalnik od 1903 do 1939 r. pod redakcją profesorów J. Götsbergera i J. Sickenbergera. Wydano 24 tomy. Redakcja „Biblische Zeitschrift” współpracowała wtedy z serią wydawniczą „Biblische Studien” O. Bardenhewera i tylko ona jedna podawała wtedy spisy ukazujących się prac wraz z ich krótkimi omówieniami. Od 1957 r. czasopismo „Biblische Zeitschrift” zostało wznowione jako półrocznik z nową numeracją tomów. Redagują je profesorowie V. Hamp (8 München, Karl Theodor Str 47, 1 links) i R. Schnackenburg (87 Würzburg, Erthalstr 22d), a wychodzi ono w F. Schöningh-Verlag, Paderborn. Obecnie poza gruntownymi artykułami czasopismo to również wiele miejsca poświęca omówieniu poszczególnych prac, a także naukowej działalności niektórych grup biblistów.

Boletin Biblico
Niedostępny.

Bonner Biblische Beiträge (BBB)

Seria związana z katolickim komentarzem do Pisma św., tzw. Bonner Bibel, wychodzi pod redakcją profesorów G. J. Botterwecka i H. Zimmermanna od 1950 r. w P. Hanstein-Verlag (Bonn, Fürstenstr 1).

Book List [of] the Society for Old Testament Studies (BL)

Zawiera zestawienie i omówienie najważniejszych prac ze Starego Testamentu. „Book List” wydano najpierw w jednym tomie za lata 1945—1956 pod redakcją prof. H. H. Rowleya. Od 1957 r. „Book List” ukazuje się raz w roku pod redakcją prof. G. W. Andersona (New College, University of Edinburgh).

[Die] Botschaft des Alten Testaments

Wychodzi w Calwer-Verlag (Stuttgart, Marienstr 13).

[Die] Botschaft Gottes

Dwie serie prac, dotyczące Starego i Nowego Testamentu, które pod redakcją profesorów O. Schillinga i H. Schürmanna wychodzą od 1960 r. w St. Benno-Verlag w Lipsku.

Bulletin d'Histoire et d'Exégèse de l'Ancien Testament

Zob. „Recherches Bibliques”.

Bulletin of the American School of Oriental Research (BASOR)

Kwartalnik, który wychodzi w New Haven od 1919 r., a który redagują profesorowie W. F. Albright i R. L. Cleveland (Gilman Hall 100, John Hopkins University, Baltimore, Maryland 21218). Podaje wiadomości o wykopaliskach na Bliskim Wschodzie, a specjalnie w Palestynie.

Bulletin of the Bezan Club

Wychodził w Leiden od 1925 r. Informował o problemach z krytyki tekstu Nowego Testamentu. W t. 11 znajduje się indeks materiałów zawartych w poprzednich tomach.

Bulletin of the Studiorum Novi Testamenti Societas

Zob. „New Testament Studies”.

Cahiers d'Archéologie Biblique

Seria prac wydawana od 1953 r. w Neuchâtel, w wydawnictwie Delachaux et Niestle (rue de l'hospital 4).

Cahiers de la Revue Biblique

Zob. „Revue Biblique”.

[The] Catholic Biblical Quarterly (CBQ)

Organ stowarzyszenia The Catholic Biblical Association of America (The Catholic University of America, Washington 17, Cardinal Station, D. C.). Poza artykułami „Cath. Bibl. Quarterly” poświęca wiele miejsca nowościom biblijnym i archeologicznym na całym świecie, a specjalnie w Ameryce. Czasopismo to wychodzi od 1939 r., a obecnym jego redaktorem jest prof. F. Br. Vawter (7800 Kenrick Road, St. Louis, Missouri 63119). Czasopismo wydało spis artykułów za lata 1939—1948 r. Referaty wygłoszone na zjazdach Cath. Bibl. Association of America przed 1939 r. umieszczono w „The Catholic Biblical Association of America” 1938. Następne zeszyty tego ostatniego wydawnictwa są dodatkiem do „Cath. Bibl. Quarterly” i zawierają tylko sprawy związane ze stowarzyszeniem.

Collana Biblica

Seria prac, którą redagują F. Pasquero i G. Castoldi, a wydają Edizioni Paoline (via Alessandro Severo 56, Roma).

Collectanea Biblica Latina

Wychodzą od 1912 r. w opactwie benedyktyńskim św. Hieronima (via di Torre Rossa 1, Roma).

Concilium

Czasopismo omawiające Sobór Watykański II i wprowadzenie jego postanowień w życie Kościoła. W każdym roku ostatni zeszyt czasopismo to poświęca Biblii. Główna redakcja znajduje się w Nimwegen (Arksteestraat 3—5). Od 1968 r. ukazuje się również wydanie polskie u Pallotynów w Poznaniu.

Coniectanea Biblica

Obejmują dwie serie, dla Nowego i Starego Testamentu. „Coniectanea Biblica” wychodzą od 1966 r., są kontynuacją dwóch poprzednich równorzędnie wydawanych serii: „Acta Seminarii Neotestamentici Upsaliensis” zawierające większe prace i „Coniectanea Neotestamentica”, na które składały się prace drobniejsze. Serie te publikują prace pisane pod kierunkiem profesorów A. Fridrichsena, H. Riesenfelda, B. Gerhardssona (Väpplingerägen 2D, Lund), całej tzw. szkoły skandynawskiej. Rozpoczęto je ogłaszać od 1935 r. w wydawnictwie C. W. K. Gleerup, Lund.

Coniectanea Neotestamentica

Zob. „Coniectanea Biblica”.

Connaissance de la Bible

Seria prac, którą wydaje Ed. de l'Orante w Paryżu.

Cuadernos Biblicos

Niedostępne.

Cultura Biblica (CuBib)

Dwumiesięcznik wydawany od 1944 r. przez Asociacion para el Fomento de los Estudios Biblicos en España. „Cultura Biblica”, a także związana z tym czasopismem serię „Biblioteca de Cultura Biblica” redaguje B. Celada (Julian Gayarre 1, Madrid 7), administracja znajduje się w Segowii (Grabador Espinosa 2). „Cultura Biblica” jest znana w zasięgu języka hiszpańskiego.

Ecumenical Biblical Studies

Wydawane przez World Council of Churches w Londynie.

Elenchus Bibliographicus Biblicus

Zob. „Biblica”.

Elenchus Suppletorius (ES)

Zob. „Biblica”.

Eretz Israel

Podaje prace na tematy: archeologiczne, historyczne i geograficzne Palestyny, a jest wydawane przez The Israel Exploration Society, Jerusalem. Niedostępne.

Estudios Biblicos (EstBib)

Kwartalnik wydawany od 1929 do 1936 r. przez hiszpańską organizację kościelną Asociacion para el Fomento de los Estudios Biblicos en España, a od 1941 r. wspólnie z Sociedad Biblica di S. Jeronimo przez Consejo Superior de Investigaciones Cientificas, Instituto Francisco Suarez (Calle Duque de Medinaceli 4, Madrid 14), z nową numeracją tomów (tom 1 za lata 1941—1942). Poza artykułami

i recenzjami „Estudios Biblicos” podają także przegląd bieżących czasopism i wiadomości o ruchu biblijnym, specjalnie na terenie Hiszpanii. Obok „Estudios Biblicos” w 1940 r. zaczęto wydawać referaty wygłoszone w czasie hiszpańskich tygodni biblijnych w serii mającej ogólny tytuł „Semanas Biblicas Españoles”.

Etudes Bibliques

Zob. „Revue Biblique”.

Evangile. Cahiers bibliques

Organ stowarzyszenia Ligue catholique de l'Evangile (2, rue de la Planche, Paris 7), który redaguje P. Gourbillon.

[The] Expositor

Półrocznik, który wychodził w Londynie od 1875 do 1925 r., związany z komentarzem „The International Critical Commentary”. Wydano 9 serii z indeksem do każdej z nich.

[The] Expository Times (ExpTim, ET)

Anglikański miesięcznik o poglądach konserwatywnych i praktycznym nastawieniu, wydawany od 1889 r. Został on założony przez J. Hastingsa, obecnie wydaje go C. L. Mitton (140 Triary Road, Birmingham 20), a administracją zajmuje się T. T. Clark (38 George St., Edinburgh). Wydano indeks dla pierwszych 20 tomów.

Forschungen zur Geschichte des Neutestamentlichen Kanons

Wydawane w Erlangen w latach 1881—1929.

Forschungen zur Religion und Literatur des Alten und Neuen Testaments (FRLANT)

Redagowali je najpierw profesorowie W. Bousset i H. Gunkel, obecnie redaguje prof. R. Bultmann, a wydaje od 1903 r. Vandenhoeck u. Ruprecht w Göttingen. Po wydaniu t. 18 rozpoczęto nową serię.

[Das] Heilige Land in Vergangenheit und Gegenwart (HILandKöln, HIL)

Organ stowarzyszenia Deutsche Verein vom Heiligen Lande, wydawany od 1857 r., początkowo jako dwumiesięcznik, a od 1952 r. jako kwartalnik. Obecnie redakcję prowadzą N. Adler i G. Meinertz, administrację — J. P. Bachem w Kolonii. Z wydawnictwem tym są związane „Palästinahefte des Deutschen Vereins vom Heiligen Lande”, wydawane od 1931 r.

[Het] Heilig Land (HILandNijm, HLa)

Ilustrowany katolicki miesięcznik popularyzujący znajomość Ziemi św. na terenie Holandii. Wydawnictwo znajduje się w Nijmegen, redakcja w Velsen (Velseroordsstraat 3).

Hermeneutische Untersuchungen zur Theologie

Seria prac o treści biblijnej, wydawana pod redakcją profesorów G. Ebelinga, E. Fuchsa i B. M. Metzgera u J. C. B. Mohra w Tübingen.

Historical and Linguistic Studies in Literature related to the New Testament

Dwie serie, tj. teksty i studia, wydawane w latach 1901—1927 przez Uniwersytet w Chicago.

Homiletica en Biblica

Miesięcznik poświęcony problemowi wykorzystania tekstów biblijnych w kaznodziejstwie. Wychodzi w Hadze, w van Keulen's Periodieken. Tom 23 wydano w 1964 r.

Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete (IZBG)

Rocznik, który podaje streszczenia wszystkich naukowych, biblijnych artykułów oraz tych, które w jakikolwiek sposób z Biblią mają związek, a ukazały się w czasopismach, wydawnictwach seryjnych i księgach zbiorowych. Streszczenia są podawane przeważnie w języku niemieckim. Rocznik ten ma wielu współpracowników, a redaguje go prof. F. Stier (74 Tübingen, Am Lustnauer Tor 1). Wychodzi w Patmos-Verlag (Düsseldorf) od roku akadem. 1954/55.

Interpretation. Journal of Bible and Theology

Kwartalnik o nastawieniu protestanckim, wydawany od 1947 r. przez Union Theological Seminary in Virginia (3401 Brook Road, Richmond, Virginia 23219).

Israel Exploration Journal (IsrEJ)

Organ instytucji The Israel Exploration Society (P. O. B. 7041, Jerusalem, Israel), the Department of Archaeology, Hebrew University, the Department of Antiquities oraz Ministry of Education and Culture. Redakcję prowadzi prof. D. H. K. Amiran. Czasopismo zajmuje się starożytną, przede wszystkim biblijną, historią, geografiami, geologią i przyrodą Palestyny, głównie jednak archeologią Palestyny i wykopaliskami, które są prowadzone na terenie Izraela. „Isr. Expl. Journal” wychodzi od 1951 r. jako kwartalnik.

Jahrbücher der Biblischen Wissenschaft

Wydawane przez H. Ewalda w latach 1848—1865.

Jerusalem-Jahrbuch zur Beförderung einer wissenschaftlich genauen Kenntnis des jetzigen und des alten Palästinas

Wydawany w Jerozolimie w latach 1881—1919. Wydanie angielskie i hebrajskie było w latach 1882—1913.

[The] Journal of Bible and Religion (JBR)

Kwartalnik, który wychodzi od 1933 r., obecnie pod kierunkiem American Academy of Religion (1010 Arch St., Philadelphia, Pa 19107). Liberalne to pismo interesuje się głównie związkami Biblii z historią religii.

Journal of Bible and Theology

Zob. „Interpretation”.

Journal of Biblical Literature (JBL)

Organ The Society of Biblical Literature (1010, Arch St., Philadelphia, Pa 19107), jest kwartalnikiem wydawanym od 1881 r., o kierunku protestanckim. Do 1889 r. jego tytuł brzmiał „Journal of the Society of Biblical Literature and Exegesis”. Po każdym 20 tomach wydawano indeks zamieszczonych materiałów. Z czasopismem tym jest związana seria monografii.

Journal of the Palestine Oriental Society

Wychodziło w Jerozolimie od 1921 do 1937 r.

[Das] Land der Bibel

Zob. „Zeitschrift des Deutschen Palästina Vereins”.

Lectio Divina

Seria katolickich prac wydawana w Editions du Cerf (29, Boul. Latour-Maubourg, Paris 7).

Lettura della Rivista Bibbia e Oriente

Zob. „Bibbia e Oriente”.

Liber Annuus Studii Biblici Franciscani

Zob. „Studii Biblici Franciscani Liber Annuus”.

Library of Biblical Studies

Seria prac, którą redaguje prof. M. Orlinsky, a którą wydaje Ktav Publishing House (New York, 120 East Broadway).

Lire la Bible

Seria prac uprzystępniających, podobnie jak „Lectio divina”, problemy z teologii biblijnej. Wychodzi w Éditions du Cerf (29, Boul. Latour—Maubourg, Paris 7e).

Lumière et Vie (LumViB). Supplément biblique de „Paroisse et Liturgie”

Czasopismo popularne, które wydają oo. benedyktyni w opactwie św. Andrzeja w Bruges.

Materialien zur Bibelgeschichte und religiösen Volkskunde des Mittelalters

Seria prac, którą z ramienia Deutsches Bibelarchiv w Hamburgu wydawano w Poczdamie od 1912 do 1939 r. Po wydaniu 4 tomu zmieniono tytuł na „Bibel und Deutsche Kultur” i wydawano jako nową serię.

Mitteilungen und Nachrichten des Deutschen Palästina-Vereins

Zob. „Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins”.

Museum Lessianum. Section biblique

Publikuje katolickie prace biblijne. Prace te wydaje Desclée De Brouwer w Bruges.

Neutestamentliche Abhandlungen (NTAbh)

Seria katolickich prac, którą redagował najpierw prof. A. Bludau, później prof. M. Meinertz, a obecnie redaguje prof. J. Gnilka (44 Münster Westf., Kirchherrngasse 13). Od 1908 r. seria ta wychodzi u Aschendorfa w Münster i. W.

New Testament Abstracts (NTA)

Podają streszczenia artykułów i wzmianki o opiniach na temat książek oraz notatki o ukazujących się pracach z dziedziny Nowego Testamentu. Możemy tam spotkać również krótkie biografie aktualnie pracujących biblistów. Całość jest redagowana w języku angielskim przez prof. J. J. Collinsa w imieniu prowadzonego przez Jezuitów Wydziału Teologicznego Weston College (Weston 93, Mass.). „New Testament Abstracts” wychodzą trzy razy w roku począwszy od roku akad. 1956/57. Przed pierwszym zeszytem były nie numerowane: zeszyt powielany za styczeń i drukowany za maj 1956 r.

New Testament Archaeology Monograph

Seria, którą z ramienia Southern Baptist Theological Seminary od 1966 r. wydaje J. Vardaman w Louisville, Ky.

New Testament Studies (NTS)

Organ stowarzyszenia naukowego Studiorum Novi Testamenti Societas. Czasopismo redaguje prof. M. Black (University of St Andrews, St Mary's College, St Andrews, Fife) przy współpracy międzynarodowego i międzywyznaniowego kolegium redakcyjnego. Artykuły są drukowane w językach: angielskim, francuskim i niemieckim. „New Testament Studies” są kwartalnikiem wydawanym od roku akad. 1954/55. Zanim rozpoczęto wydawać „New Test. Studies”, w latach 1950—1952 wydano trzy zeszyty „Bulletin of the Studiorum Novi Testamenti So-

cietas". Od 1965 r. Towarzystwo wydaje również serię monografii „Society for New Testament Studies. Monograph Series” pod redakcją tegoż prof. M. Blacka.

New Testament Tools and Studies

Seria prac, która wychodzi od 1960 r., którą redaguje prof. Br. M. Metzger, a wydaje E. J. Brill w Leiden.

Novum Testamentum (NT)

O charakterze międzynarodowym i międzywyznaniowym, wychodzi w zasadzie jako kwartalnik od 1956 r. Redakcję prowadzi prof. W. C. van Unnik (Sweelincklaan 4, Bilthoven, Holland), a wydaje E. J. Brill w Leiden. Z czasopismem tym jest związana seria „Supplements to Novum Testamentum” (NTMonSer).

Nuntius Sodalicii Neotestamentici Upsaliensis (NSNU)

Zob. „Svensk Exegetisk Arsbok”.

Old Testament Studies

Wydawane przez Society for Old Testament Study w Edynburgu od 1935 r.

Orientaciones biblicas

Seria prac wydawana w Ediciones Paulinas w Argentynie (Av. San Martín 4350, Florida, Bs. As.).

Orientalia

Zob. „Biblica”.

Orientalia et Biblica Lovaniensia

Zob. „Recherches Bibliques”.

[Die] Oude Testamentiese Werkgemeenskap in Suid-Afrika

Niedostępne.

Oudtestamentische Studien (OTS)

Organ Niderlandzkiego Stowarzyszenia Studiów nad Starym Testamentem. Wychodzi on od 1942 r., a w jego t. 14 (1965) znajdujemy spis materiałów zawartych w poprzednich tomach. Redaktorem „Oudtestamentische Studien” jest prof. P. A. H. de Boer, wydawcą — E. J. Brill w Leiden.

Palästinahefte des Deutschen Vereins vom Heiligen Lande

Zob. „[Das] Heilige Land”.

Palästina-Studien

Wychodziło w Wiedniu od 1923 r.

PalästinajahrBuch des Deutschen Evangelischen Instituts für Altertumswissenschaft des Heiligen Landes zu Jerusalem

Wydawany w Berlinie od 1905 do 1941 r. pod redakcją najpierw prof. G. Dalmana, później prof. A. Alta.

Palästinische Forschungen zur Archäologie und Topographie

Redagował prof. G. Dalman i wydawał J. H. Hinrichs w Lipsku.

[The] Palestine Exploration Quarterly (PEQ)

Kwartalnik wydawany od 1865 r. przez The Palestine Exploration Fund (2, Hinde Street, Manchester Square, London W 1). Do 1936 r. miał tytuł „Palestine Exploration Fund. Quarterly Statement”. Czasopismo to umieszcza artykuły z zakresu archeologii, topografii, geologii, geografii i zwyczajów palestyńskich, a przede wszystkim szczegółowe omówienia wykopalisk związanych z wyjaśnianiem tekstów biblijnych. Wydano indeks materiałów za lata 1869—1936.

Palestinskij Sbornik (PalSb)

Rocznik, który się interesuje wszystkim tym, co dotyczy Palestyny. Rozpoczęto go wydawać w Petersburgu w 1885 r. pt. „Pravosławnyj Palestinskij Sbornik”. Po przerwie spowodowanej pierwszą wojną światową, od 1954 r. wydaje go Akademia Nauk ZSSR w Moskwie.

Polyglot Editions „Berardi” for the Study of the Holy Scriptures

Seria pomocy naukowych do studiów biblijnych, zawierająca np. reprodukcje, transkrypcje i przekazy qumrańskich tekstów. Redakcją tego wydawnictwa zajmuje się Pontificio Seminario Regionale w Fano, Italia.

Pravosławnyj Palestinskij Sbornik

Zob. „Palestinskij Sbornik”.

Proceedings [of] Society of Biblical Archaeology

Wychodziło od 1878 do 1918 r. Do każdego 10 tomów wydawano indeksy.

Przegląd Biblijny

Był półrocznikiem wydawanym przez ks. prof. J. Archutowskiego z ramienia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Pierwszy zeszyt był wydany z okazji pierwszego zjazdu biblistów polskich w 1937 r. Wydano tylko pięć zeszytów. Na skutek działań wojennych w 1939 r., zamknięcia Uniwersytetu, aresztowania jego profesorów i zabrania im do obozu koncentracyjnego, t. III z. 2 „Przeglądu Biblijnego” już się nie ukazał.

Publications of the Israel Society of Biblical Research. Publications of the Perry Foundation for Biblical Research in the Hebrew University of Israel

Serie prac pisanych po hebrajsku z szerokim angielskim streszczeniem.

Publicazioni dello Studium Biblicum Franciscanum

Zob. „Studii Biblici Franciscani Liber Annuus”.

Repertorium für Biblische und Morgenländische Literatur

Wychodziło w Lipsku. Wydano 18 zeszytów od 1777 do 1786 r.

Quaderni della Rivista Bibbia e Oriente

Zob. „Bibbia e Oriente”.

Quarterly of the Department of Antiquities of Palestine

Wychodził w Jerozolimie od 1932 do 1950 r.

Recherches Bibliques (RechBib)

Podają referaty wygłaszane w czasie dni biblijnych organizowanych przez Uniwersytet Katolicki w Louvain. Każdy tom jest poświęcony jednemu tylko problemowi. Ukazało się 6 tomów, ostatni w 1962 r. w firmie Desclée De Brouwer w Brużes. Większe prace związane z ośrodkiem biblijnym Uniwersytetu Katolickiego w Louvain były ogłaszane w latach 1934—1947 w „Bulletin d'Histoire et d'Exégèse de l'Ancien Testament”, od 1947 r. także drobniejsze w „Analecta Lovaniensia” (Publications Universitaires, 2 Place Cardinal Mercier, Louvain).

Rencontres Bibliques

Wydawano w Centre de Liaison et de Documentation Biblique (60, Rue de Port, Lille).

Revista Biblica con seccion liturgica (RBiCalz)

Kwartalnik, który założył prof. F. Staubinger, a który pod redakcją B. Otte wychodzi w Seminario Duchownym w Buenos Aires od 1946 r. Niedostępny.

Revista de Cultura Biblica (RCuBib, RCB)

Wychodzi od 1957 r. (nowa seria od 1964 r.) i jest organem brazylijskiej katolickiej organizacji Liga de Estudos Biblicos. Z jej ramienia czasopismo redaguje prof. A. Charbel (Instituto Teológico Pio XI, rua Pio XI, 1, 024 Sao Paulo), a administrację prowadzi księgarnia Herdera w São Paulo.

Revue Biblique (RB)

Początkowo z przydomkiem: „Trimestrielle” lub „Internationale”; jest organem Francuskiej Szkoły Biblijnej i Archeologicznej prowadzonej przez oo. dominikanów w Jerozolimie (Couvent des Dominicains de St. Etienne, P. O. B. 53, Jérusalem). „Revue Biblique” podaje artykuły biblijne i szczegółowe omówienia wykopalisk, a ponadto recenzje i biuletyn, w którym znajdują się krótkie informacje o treści i wartości bieżącej literatury biblijnej. „Revue Biblique” jest kwartalnikiem, który rozpoczął wydawać o. M. J. Lagrange wtedy, gdy założył Szkołę Biblijną, tj. w 1892 r. Wydawcą jest Librairie Lecoffre (J. Gabalda, 90, rue Bonaparte, Paris 6). Po t. 12 (za 1903) wprowadzono tzw. nową serię z nową numeracją tomów, która obowiązywała do t. 16 za rok 1919. Od 1920 r. powrócono do numeracji poprzedniej, a więc tom z tego roku był 29 tomem. W czasie drugiej wojny światowej zamiast „Revue Biblique” wydano trzy zeszyty „Vivre et Penser”, które odpowiadają tomom 50—52 „Revue Biblique”⁴. Za 1946 r. wydano t. 53. „Revue Biblique” jest czołowym pismem katolickiej egzegezy biblijnej o tendencjach progresywnych. Wydano spis artykułów opublikowanych w „Revue Biblique” za 1882—1899 i 1900—1908. Związane z „Revue Biblique” i z Jerozolimską Szkołą Biblijną większe prace, wśród których widzimy zarówno liczne, gruntowne komentarze, jak opracowania biblijnych i z Biblią związanych tematów, są wydawane w seriach: „Etudes Bibliques” (większa i mniejsza seria) i „Sources Bibliques”. „Cahiers de la Revue Biblique” (CRB) od początku było pismem, które dawnym i aktualnym studentom Dominikańskiej Szkoły Biblijnej podawało informacje dotyczące szkoły, Palestyny, Bliskiego Wschodu i Biblii. Obecnie, od 1964 r., jest serią prac.

Revue de Qumran

Redaguje J. Carmignac, a wydaje Letouzey (87, Boul. Raspail, Paris 6). „Revue de Qumran” wychodzi od 1958 r., orientacyjnie co kwartał, a interesuje się wszystkimi problemami związanymi z tekstami odkrytymi w Qumran, specjalnie ich stosunkiem do Pisma św. „Revue de Qumran” ma charakter międzynarodowy, poza artykułami i recenzjami podaje dokładną bibliografię tego, co o Qumran zostało napisane.

Rivista Biblica (Italiana), (RBibIt)

Organ katolickiego stowarzyszenia Associazione Biblica Italiana. Wychodzi jako kwartalnik od 1953 r. Redaktorami obecnie są profesorowie A. Penna i P. Rosano, administrację prowadzi wydawnictwo Paideia (Brescia, via A. Monti 29). Jeden zeszyt w każdym roku jest poświęcony streszczeniom najważniejszych artykułów z czasopism obcych. Z wydawnictwem tym jest związana seria prac pt. „Biblioteca di studi biblici. Exegesi biblica” oraz poszczególnym postaciom biblijnym poświęcone referaty na włoskich zjazdach biblijnych, publikowane w serii „Atti della Settimana Biblica”.

⁴ Wiele dawnych roczników „Revue Biblique” ponownie przedrukowano.

Roczniki Teologiczno-Kanoniczne, z. 1, Pismo święte (RoTKan, RTK)

W zeszycie tym, który wychodzi w każdym roku, są umieszczane przeważnie prace profesorów i studentów sekcji biblijnej Wydziału Teologicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Ruch Biblijny i Liturgiczny (RuBi, RBL)

Dwumiesięcznik wydawany przez Polskie Towarzystwo Teologiczne od 1948 r., pod redakcją: początkowo ks. prof. A. Klawka, obecnie ks. prof. St. Grzybka (Kraków, Kanonicza 5). W t. XII (1959) 605—644 znajduje się wykaz treści „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego” za lata 1948—1957.

[The] Schweich Lectures on Biblical Archaeology

Od 1908 r. wydawała British Academy w Londynie.

[The] Schweich Lectures on Biblical Theology

Wydaje British Academy w Londynie.

Scripta Pontificii Instituti Biblici

Zob. „Biblica”.

Scripture (Script)

Kwartalnik, który wychodził od 1946 do 1968 r., organ angielskiej organizacji the Catholic Biblical Association (14 Golden Square, London W 1). Redakcję „Scripture” prowadził T. Worden, administrację — T. Nelson w Edynburgu.

Scripture Bolletino

Wychodzi zamiast „Scripture” od 1969 r. pod redakcją R. C. Fullera (St. Mary's College, Strawberry Hill, Middlesex). Czasopismo to informuje o nowościach z archeologii i literatury biblijnej.

Semana Biblica Española (SemBEsp)

Zob. „Estudios Biblicos”.

Sintesi dell'Oriente e della Bibbia

Zob. „Bibbia e Oriente”.

Society for New Testament Studies. Monograph Series

Zob. „New Testament Studies”.

Sources Bibliques

Zob. „Revue Biblique”.

Sprawy Biblijne

Seria zawierająca prace polskich biblistów, wydawana od 1921 r. przez Księgarnię św. Wojciecha w Poznaniu (Plac Wolności 1).

Studia Biblica

Wydawane przez Uniwersytet w Oxfordzie od 1885 do 1903 r.

Studia Evangelica

Podają referaty wygłaszane na międzynarodowych i międzywyznaniowych a cieszących się dużym zainteresowaniem Kongresach Studiów nad Nowym Testamentem w Oxfordzie. Redakcję „Studia Evangelica” objął prof. F. L. Cross (Christ Church, Oxford), wydawnictwo — Akademie-Verlag w Berlinie (108 Berlin 8, DDR, Otto Nuschke Str 22—23). Wydano t. I w 1959 r., t. II i III w 1964 r. oraz t. IV i V w 1968 r. jako t. 73, 87 i 88 oraz 102 i 103 serii „Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur”.

Studia Neotestamentica

Dwie serie katolickich prac nad poszczególnymi zagadnieniami lub nad księgami Nowego Testamentu. Z serii tych „Subsidia” przedstawiają dzisiejszy stan badań, a „Studia” są monografiami o nowotestamentowych problemach. Wydawcą jest Desclée De Brouwer w Bruges.

Studia Post-Biblica

Seria prac, która interesuje się Biblią, pierwotnym Kościołem i historią egzegezy, specjalnie żydowskiej. Wychodzi od 1959 r. u E. J. Brill w Leiden pod redakcją P. A. H. de Boera.

Studien zum Alten und Neuen Testament (STANT)

Seria prac katolickich, którą profesorowie V. Hamp i J. Schmid w 1960 r. rozpoczęli wydawać w Kösel-Verlag w München. Obecnie w redakcji znajduje się również prof. P. Neuenzeit.

Studien zur Theologie der alttestamentlichen Überlieferungen

Niedostępne.

Studien zur Umwelt des Neuen Testaments

Seria prac, która wychodzi w Göttingen pod redakcją prof. K. G. Kuhna.

Studies in Biblical Archaeology

Wydaje Plutos Library, New York.

Studies in Biblical Theology (SBT)

Wydaje od 1950 r. A. A. Allenson (635 Aast Ogden Av., Naperville, Ill., także London, SCM Press).

Studies in the Lectionary Text of the Greek New Testament

Seria prac, która wychodzi od 1933 r., a którą z ramienia Uniwersytetu w Chicago redaguje prof. A. Wikgren.

Studii Biblici Franciscani Liber Annuus (FrancLA)

Organ Szkoły Biblijnej oo. franciszkanów w Jerozolimie (Aedes Flagellationis), który podaje artykuły i recenzje, a ponadto wiadomości o studiach Pisma św. i o muzeum biblijnym oo. franciszkanów. Artykuły są umieszczane w różnych językach. „Liber Annuus” jest rocznikiem, który wychodzi w drukarni oo. franciszkanów (Couvent St. Sauveur, P. O. B. 4136, Jérusalem) od roku akad. 1950/51. Spis wszystkich artykułów opublikowanych w tym piśmie znajduje się w t. 16 za 1966 r. na s. 379—384. Prace związane z Franciszkańską Szkołą Biblijną w Jerozolimie są ogłaszane w serii „Pubblicazioni dello Studium Biblicum Franciscanum” od 1941 r., monografie zaś w „Studii Biblici Franciscani Analecta”.

Stuttgarter Bibelstudien (SBS)

Seria prac, która wychodzi od 1965 r. w Katholisches Bibelwerk w Stuttgarcie (Silberburgstr 121 A), pod redakcją profesorów H. Haaga, N. Lohfinka i W. Pescha.

Stuttgarter Biblische Monographien

Seria większych prac, którą od 1967 r. wydaje Katholisches Bibelwerk w Stuttgarcie, a którą redagują profesorowie J. Haspecker i W. Pesch.

Supplementary Studies

Zob. „[The] Biblical Archaeologist” i „[The] Bible Today”.

Supplements to Novum Testamentum

Zob. „Novum Testamentum”.

Supplements to Vetus Testamentum

Zob. „Vetus Testamentum”.

Svensk Exegetisk Arsbok (SvExAb, SEA)

Pod redakcją profesorów A. Fridrichsena i H. Riesenfelda (N. Rudbecksgatan 6, Uppsala) od 1936 r. jest wydawany w firmie C. W. K. Gleerup, Lund. Mieszczą się w nim także prace tzw. szkoły skandynawskiej objęte serią „Symbolae Biblicae Upsalienses”, wydawane od 1943 do 1959 r. Szkoła ta od 1949 r. wydaje także pismo „Nuntius Sodalicii Neotestamentici Upsaliensis”.

Symbolae Biblicae Upsalienses

Zob. „Svensk Exegetisk Arsbok”.

Témoins de Dieu

Seria prac katolickich z wydawnictwa du Cerf (29, Boul. Latour-Maubourg, Paris 7).

[La] Terre Sainte

Miesięcznik wydawany przez Kustodię Ziemi św. (Couvent St. Sauveur, P. O. B. 4136, Jérusalem). Czasopismo interesuje się chrześcijańskimi sanktuariami i życiem Kościoła w Palestynie, ale ma na uwadze przede wszystkim to, co wyjaśnia biblijne teksty. Pismem o tym samym charakterze, choć nie tym samym, jest w hiszpańskim języku wydawana „Tierra Santa” oraz w języku włoskim „[La] Terra Santa”.

Texts and Studies. Contributions to Biblical and Patristic Literature

Wydawane w Cambridge od 1891 r. (University Press, Bentley House, 200 Euston Road, London N. W. 1).

Textus

Rocznik wydawany od 1962 r. przez Hebrew University Bible Project pod redakcją prof. S. Talmona (Magnes Press, Hebrew University, Israel). „Textus” zajmuje się tylko problemami związanymi z krytycznym wydaniem hebrajskiego tekstu Pisma św. Artykuły są pisane przeważnie po angielsku z hebrajskimi streszczeniami.

Tierra Santa

Zob. „[La] Terre Sainte”.

Untersuchungen zum Neuen Testament

Od 1912 do 1938 r. pod redakcją najpierw prof. H. Windischa, później prof. E. Klostermanna były wydawane w Lipsku (J. H. Hinrichs-Verlag).

Verbum Domini (VD)

Zob. „Biblica”.

Verbum Salutis. Collection annexe

Zawiera katolickie prace, od 1966 r. wydawane pod redakcją M. Delcora, w księgarni Beauchesne w Paryżu.

Vetus Latina. Arbeitsbericht

Rocznik, który omawia problemy i prace związane z zebraniem starołacińskich tekstów Nowego Testamentu z rękopisów i z pism starożytnych autorów kościelnych oraz z ich wydaniem. Rocznik wychodzi od 1952 r. Jego redakcję prowadzi B. Fischer, kierujący pracami instytutu, który wydaje teksty Vetus Latina, a który mieści się w opactwie oo. benedyktynów w Beuron. Od 1967 r. rocznik nosi tytuł „Vetus Latina Institut der Erzabtei Beuron. Bericht” i ma nową numerację.

Vetus Testamentum (VT)

Kwartalnik wydawany od 1951 r. jako organ międzynarodowego i międzywyznaniowego stowarzyszenia International Organization for the Study of the Old Testament. Redakcję „Vetus Testamentum” prowadzi prof. P. A. H. Boer (Hofdijk 35, Oegstgeest near Leiden, The Netherlands), wydawnictwo — E. J. Brill w Leiden. Większe prace związane z „Vetus Testamentum” można znaleźć w serii „Supplements to Vetus Testamentum” (VTS), wśród nich także tomy z referatami wygłoszonymi na kongresach wymienionego stowarzyszenia.

Vivre et Penser

Zob. „Revue Biblique”.

[Die] Welt der Bibel

Seria katolickich prac, którą redagują E. Beck, W. Hillmann i E. Walter. Wychodzi w Patmos-Verlag, Düsseldorf.

Werkhefte zur Bibelarbeit

Seria prac, którą wydaje Katholisches Bibelwerk w Stuttgarcie.

Wissenschaftliche Monographien zum Alten und Neuen Testament (WMon ANT)

Redagują profesorowie G. Bornkamm i G. v. Rad, wydaje Neukirchener-Verlag (Neukirchen).

Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament (WUNT)

Seria prac, którą redagują profesorowie J. Jeremias i O. Michel, a wydaje J. C. B. Mohr w Tübingen od 1951 r.

Zeit-und Streitfragen des Glaubens der Weltanschauung und Bibelforschung

Zob. „Biblische Zeit- und Streitfragen”.

Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins (ZDPV)

Organ instytutu Deutsches Evangelisches Institut für Altertumswissenschaft des Heiligen Landes oraz stowarzyszenia Deutscher Verein zur Erforschung Palästinas. Czasopismo to wychodzi od 1878 r. jako półrocznik. Jego redaktorami byli profesorowie H. Guthe, D. C. Steuernagel, I. Benzinger. Obecnie pod redakcją prof. A. Kuschke (Mainz, Göttemannstr 46) wychodzi u O. Harrassowitza (Wiesbaden, Tausstr 5). W latach 1949—1951 wydano jeden tom „Beiträge zur Biblischen Landes- und Altertumskunde”, który został zaliczony jako 68 tom „Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins”. T. 69 wyszedł w 1953 r. Register, tj. spisy materiałów umieszczonych w „Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins”, wydawano dorywczo, ostatni za lata 1928—1959. Czasopismo interesuje się przede wszystkim geografiami Palestyny i podawało pełne wykazy artykułów i prac z tej dziedziny. Z tym czasopismem były związane „Mitteilungen und Nachrichten des Deutschen Palästina-Vereins”, wydawane w latach 1895—1912, oraz wydawane w latach 1914—1927 „Das Land der Bibel”. Od 1968 r. czasopismo to projektuje wydawanie serii prac „Abhandlungen des Deutschen Palästina-Vereins”.

Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft und Kunde des Nachbarbiblischen Judentums (ZAW)

Wychodzi 3 razy w roku od 1881 r. Założył je prof. B. Stade. Redaktorami poza nim byli profesorowie O. Eissfeldt, J. Hempel, H. Gressmann, obecnie redaguje prof. G. Fohrer (Erlangen, Geisbergstr 12), a wydaje A. Töpelmann w Berlinie. „Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft” jest czołowym pismem

wszystkich protestanckich kierunków egzegezy Starego Testamentu⁵. Poza artykułami o Starym Testamencie łącznie z księgami deuterokanonicznymi i starożytną literaturą judaistyczną „Zeitschrift” podaje przegląd czasopism i książek. Od t. 42 rozpoczęto nową serię. Tomy 59—62 obejmują lata 1942—1950. Czasopismo wydało spis swoich artykułów opublikowanych w latach 1881—1905. Większe prace związane z tym czasopismem wychodzą od 1896 r. w serii „Beihefte zur Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft”.

Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft und die Kunde der Älteren Kirche (ZNW)

Kwartalnik, który założył prof. E. Preuschen w 1900 r., redagował prof. H. Lietzmann, a obecnie redaguje prof. W. Eltester (7401 Tübingen-Lustnau, Waldeckstr 23). Wychodzi on u A. Töpelmanna w Berlinie. Tomy 18—19 obejmują lata 1917—1920. „General Register” do tomów 1—37 przygotował H. Kittel i umieścił w t. 38 za 1939 r. na s. 199—274. Po t. 41 za 1942 r. nastąpiła sześciolatnia przerwa, a więc t. 42 wydano za 1949 r. Tom 43 obejmuje lata 1950—1951, a t. 44 lata 1952—1953. „Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft” było czołowym pismem wszystkich protestanckich kierunków egzegezy Nowego Testamentu; ostatnio można w nim spotkać również artykuły egzegetów katolickich. Poza artykułami i recenzjami prowadzi „Zeitschrift” bibliografię najważniejszych artykułów ukazujących się w czasopismach obcych. Większe prace związane z tym czasopismem od 1923 r., a potem od 1954 r. wychodzą w serii „Beihefte zur Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft”⁶.

⁵ Zob. wypowiedź wydawcy na trzeciej stronie okładki, t. 71 za 1959 r.

⁶ Ponadto obecnie prof. Toszio Hirunuma wydaje w Japonii miesięcznik poświęcony krytyce tekstu Nowego Testamentu. Nawet tytuł tego czasopisma nie jest mi znany.